

Problémy státnosti Čínské republiky (Tchaj-wanu)

Abstrakt

Tato práce pojednává o otázce Čínské republiky na Tchaj-wanu, která dlouhodobě představuje jeden z klíčových problémů mezinárodní politiky. Práce je rozdělena do tří kapitol.

První, historická kapitola líčí genezi tchajwanské otázky.

Druhá kapitola se zaměřuje na rozbor relevantních okruhů mezinárodního práva veřejného. Věnuje se pojmu státu. Hodnotí kritéria státnosti, a to jak ta klasická, zmíněná v Montevidejské úmluvě, tak i ta navržená později. Dospívá ke kontroverznímu závěru, že vyhlášení nezávislosti není nezbytným předpokladem státnosti. Rozebírá způsoby uznání a jeho význam pro vznik státu. Zabývá se i kategoriemi entit, jejichž státnost je v tom či onom smyslu pochybná. A konečně se zaobírá otázkami sebeurčení a secese.

Třetí kapitola je věnována státnosti dnešní Čínské republiky. Analyzuje, že Čínská republika na Tchaj-wanu splňuje kritéria státnosti a že její existence není následkem porušení *ius cogens*. Argumentuje, že Tchajwance je možno považovat za zvláštní národ. Soudí, že secese ostrova by neporušila mezinárodní právo. Připomíná, že koncepty identity a kontinuity se liší z hlediska vnitrostátního a mezinárodního práva. Dospívá tak k závěru, že Čínská lidová republika představuje pokračovatele pozdní císařské Číny a posléze původní Čínské republiky před rokem 1949. Spor mezi vládami v Pekingu a Tchaj-peji byl původně otázkou uznání vlády a uznání Mao Ce-tungova režimu bylo v souladu s logikou mezinárodního práva. Dlouhodobé pokračující uznání Čankajškova režimu na Tchaj-wanu společně s jeho efektivní vládou nad nezanedbatelným územím však konsolidovalo jeho separátní státnost. Čína se tak stala rozděleným státem podobně jako Korea. Samotná ztráta mezinárodního uznání již etablovaného státu na Tchaj-wanu potom nevedla k jeho zániku. Postoj některých států, které uznávají ČLR, není vždy v praxi slučitelný s její „politikou jedné Číny“, a naopak státy, které uznávají Čínskou republiku, ji již prohlásily za představitele Tchajwanců. Práce se zabývá i kontakty Čínské republiky s cizinou, členstvím v mezinárodních organizacích, a na závěr představuje některé praktické problémy spojené se separátní existencí současné Čínské republiky.

Klíčová slova:

Státnost; Čína; Tchaj-wan.